অসমীয়া

কৃষি ঋণ ৰেহাই আৰু ঋণ মোচন আঁচনি, ২০০৮

১. প্ৰস্তাৱনা

১.১ ২০০৮-২০০৯ চনৰ বাজেট কাৰণত কেন্দ্ৰীয় বিত্তমন্ত্ৰীয়ে কৃষকসকলৰ বাবে ঋণ মুক্ত আৰু ঋণ ৰেহাই আঁচনি এখনৰ বিষয়ে ঘোষনা কৰে।

১.২ উক্ত আঁচনিখন কাৰ্যকৰী কাৰণৰ নিৰ্দেশনা সমূহ তলত দিয়া হৈছে।

২. পৰিসৰ

২.১ এই আঁচনিয়ে তালিকাভুক্ত ব্যৱসায়িক বেংক আঞ্চলিক প্ৰাদশিক গ্ৰামীণ বেংক সমবায় ঋণদাতা সংস্থা (নগৰীয়া সমবায় বেংক সমূহে ইয়াৰ অন্তৰ্গত) আৰু স্থানীয় বেংক (ইয়াৰ পিছত এই বেংবৌৰক ঋণদাতা সংস্থা বিচাপে উল্লেখ কৰা হ'ব) জৰিয়তে উপান্ত আৰু ক্ষুদ্ৰ কৃষক আৰু অন্যান্য কৃষকলৈ আগবঢ়োৱা প্ৰত্যক্ষ কৃষি ঋণ সা স্থিৰ ল'ব।

২.২ এই আঁচনি ৩২কালিন ভাবে কাৰ্যকৰী হ'ব।

৩. সংজ্ঞা

৩.১ প্ৰত্যক্ষ কৃষি ঋণ হ'ল হ্ৰস্ব ম্যাদী সময়ৰ উৎপাদন ঋণ-যি কৃষকলৈ পোনপটীয়া ভাবে কৃষি কৰ্মত লগাব পৰাকৈ আগবোঢ়াৱা হয়। এই ঋণ কৃষকৰ এবো একোটা দললৈয়ো আগবঢ়োৱা হয়।

বাবে এই ঋণ দিয়া হয়।

৩.৩ বিনিয়োগ ঋণ হ'ল

(ক) কৃষিকৰ্মৰ বাবে আগবোঢ়োৱা বিনিয়োগ ঋণ। পৰিত্যক্ত সম্পত্তি পুনৰ কাৰ্যক্ষম, ভূমিৰ উৎপাদন শক্তি বঢ়াবৰ বাবে এই ঋণ প্ৰদান কৰা হয়। এই বিলাকৰ ভিতৰত আছে পাম্পছেট স্থাপন, ট্ৰেক্টৰ ক্ৰয়, বলধ ক্ৰয় ইত্যাদি।

(খ) দুগ্ধ উৎপাদন কেন্দ্ৰ, কুকুৰা ফাৰ্ম, ছাগলী পালন, মীন পালন, মৌ পালন, আদিৰ বাবে আগবোঢ়োৱা ঋণ।

৩.৪ সমবায় ঋণ সংস্থা হ'ল এক সমবায় সমিতি যি

(ক) কৃষকলৈ হ্ৰস্বম্যাদী শস্য ঋণ যোগান ধৰে।

(খ) ৰিজাৰ্ভ বেংক অথবা নাৰ্বাডে ঠিক কৰা বেঙ্কিং সেৱা পৰিচালনা কৰে

(গ) ৰাজ্য বা কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলত হ্ৰস্বম্যাদী আৰু দীৰ্ঘম্যাদী সমবায় ঋণ ব্যৱস্থাৰ অংশীদাৰ।

৩.৫ উপান্ত কৃষক হ'ল এক হেক্টৰ পৰিমানৰ কৃষি ভূমিৰ গৰাকী বা কৃষি ভূমিৰ বায়ত।

৩.৬ ক্ষুদ্ৰ কৃষক হ'ল এক হেক্টৰতকৈ অধিক পৰিমানৰ কৃষিভূমিৰ গৰাকী বা [illegible]

৩.৭ অনান্য কৃষক হ'ল ২ হেক্টৰতকৈ অধিক পৰিমানৰ কৃষিভূমিৰ গৰাকী বা কৃষিভূমিৰ বায়ত।

ব্যাখ্যা

(১) ঋণ ৰেহাই আঁচনিৰ দ্বাৰা উক্ত কৃষকসকলক শ্ৰেণীবিভাজন কৰা হ'ব ঋণ লোৱা সময়ত তেওঁলোক কোন শ্ৰেণীৰ কৃষক আছিল তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি।

(২) সমূহীয়া ভাবে ঋণ লোৱা কৃষকসকলৰ মাজৰ যিজন কৃষক বৃহৎ পৰিমানৰ কৃষিভূমি গৰাকী তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ঋণ ৰেহাই ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হব।

(৩) ৫০,০০০ হাজাৰ টকা কম ঋণ লোৱা কৃষকক উপান্ত বা ক্ষুদ্ৰ কৃষক আৰু ৫০,০০০ তকৈ বেছি ঋণ লোৱা কৃষকক অনান্য কৃষক হিচাপে গণ্য কৰা হ'ব।

(৪) কিষান ক্ৰেডিট কাৰ্ড ৰ জৰিয়তে লোৱা প্ৰত্যক্ষ কৃষি ঋণো উক্ত ঋণ ৰেহাই আঁচনিয়ে সামৰি লব।

(৫) হ্ৰস্ব ম্যাদী উৎপাদন ঋণ আৰু বিনিয়োগ ঋণ লোৱা কৃষকৰ বাবে এই দুয়োটা ঋণেই পৃথক পৃথক বুলি গন্য কৰা হ'ব। ঠিক তেনেকৈ এজান কৃষকে দুটা ভিন্ন উদ্দেশ্যত লোৱা দুটা বিনিয়োগ ঋণ দুটা পৃথক

ঋণ হিচাপে গন্য কৰা হ'ব।

৪ পৰিমান

৪ ১ ঋণ ৰেহাই বা ঋণ মোচন আঁচনিৰ আওতাত পৰা ঋণৰ পৰিমান

(ক) হ্রস্ব ম্যাদী উৎপাদন ঋণৰ পৰিমান সুদসহ যিবোৰ ঋণ ২০০৭ চনৰ ৩১ মাৰ্চৰ পূৰ্বে উলিয়াই দিয়া হৈছে আৰু যিবোৰ ২০০৮ চনৰ ২৯ ফেব্ৰুৱাৰী পৰ্যন্ত আদায় দিয়া হোৱা নাই।

(খ) চৰকাৰৰ বিশেষ আঁচনিৰ জৰিয়তে যি ঋণ ২০০৪ আৰু ২০০৬ চনত প্ৰদান কৰা হৈছিল।

(ক) ৰিজাৰ্ভ বেংকৰ নিৰ্দেশনাত যিবোৰ ঋণ প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগতে ক্ষতিগ্ৰস্ত কৃষকলৈ আগবঢ়োৱা হৈছিল।

(খ) বিনিয়োগ ঋণৰ ক্ষেত্ৰত ৰেহাই দিয়া হ'ব যিবোৰ ঋণ ২০০৭ চনৰ ৩১ মাৰ্চৰ পূৰ্বে উলিয়াই দিয়া হৈছে আৰু ২০০৮ চনৰ ২৯ মাৰ্চ ফেব্ৰুৱাৰী পৰ্যন্ত পৰিশোধ কৰা হোৱা নাই।

যিবোৰ ঋণ চৰকাৰী বিশেষ আঁচনিৰ জৰিয়তে ২০০৪ আৰু ২০০৬ চনত দিয়া হৈছিল।

যিবোৰ ঋণ (২০০৭ চনৰ ৩১ মাৰ্চৰ ভিতৰত পৰিশোধ কৰিব লগা) প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগত ক্ষতিগ্ৰস্ত কৃষকলৈ ৰিজাৰ্ভ বেংকৰ নিৰ্দেশনাত জৰিয়তে প্ৰদান কৰা হৈছিল।

৪.২ তলৰ ঋণবোৰ ঋণ ৰেহাই আঁচনিত অন্তৰ্ভুক্ত নহয়।

(ক) স্থায়ী শস্যৰ সমান অন্যান্য কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ বিপৰীতে লোৱা অগ্ৰিম ঋণ।

(খ) নিগম, পাৰ্টনাৰচিপ ফাৰ্ম, সমিতি আদিলৈ আগবঢ়োৱা কৃষি সাহায্য।

৪.৩ ১৯৯৭ চনৰ ৩১ মাৰ্চৰ পূৰ্বে গ্ৰহণ কৰা ঋণ ৰেহাই বাবে উক্ত আঁচনিৰ জৰিয়তে আবেদন কৰিব পাৰিব।

৫ ঋণ মোচন

৫.১ ক্ষুদ্ৰ আৰু উপান্ত কৃষক সকলৰ সকলোবোৰ ঋণ মোচন কৰা হ'ব।

৬ ঋণ ৰেহাই

৬.১ অন্যান্য কৃষকৰ বাবে মুঠ ঋণৰ ২৫ শতাংশৰ পৰা ৭৫ শতাংশ ঋণ ৰেহাইৰ ব্যৱস্থা থাকিব।

৭ কাৰ্যকৰীকৰণ

তালিকাভূক্ত ব্যৱসায়িক টোক প্ৰাদেশিক গ্ৰামীণ বেংক, সমবায় ঋণদান সমিতি, নগৰীয়া সমবায় বেংক আৰু স্থানীয় বেংক সমূহে কৃষকৰ দুখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰিব। ইয়াতে প্ৰান্ত ঋণ মোচন হোৱা নাগৰিক উপান্ত আৰু ক্ষুদ্ৰ কৃষকসকল ভুক্তৰ নাম আনখনত নাগৰিক ঋণ ৰেহাই সুবিধা পোৱা অন্যান্য কৃষকসকলৰ নাম। ২০০৮ চনৰ ৩০ জুনৰ পূৰ্বে বেংকৰ জাননী সকলক এই তালিকা আঁৰি থন লাগিব।

৭.২ ঋণ মোচন হোৱা পিছত ক্ষুদ্র আৰু উপান্ত কৃষকে পুনৰ নতুন ঋণৰ বাবে আবেদন কৰিব পাৰিব।

৭.৩ ঋণ ৰেহাই সুবিধা লাভ কৰা অন্যান্য কৃষক সকলে তিনিটা কিস্তিত বাকী থকা ঋণ পৰিশোধ কৰিব লাগিব। এই তিনিটা কিস্তি ২০০৮ চনৰ ৩০ ছেপ্তেম্বৰ, ২০০৯ চনৰ ৩১ মাৰ্চ আৰু ২০০৯ চনৰ ৩০ জুনত দিব লাগিব।

৭.৪ ৰিজাৰ্ভ বেংক বা নাবাৰ্ডৰ অফিচতো গৈ প্ৰদত্ত স্থানত ঋণ পৰিশোধ কৰিব পৰা যাব।

৭.৬ দীৰ্ঘম্যাদী উৎপাদন ঋণৰ ক্ষেত্ৰত অন্যান্য কৃষকসকলে তেওঁ মুঠ ঋণৰ এক তৃতীয়াংশ পৰিশোধ কৰাৰ পিছতেই নতুন এক ঋণৰ বাবে আবেদন জনাব পাৰিব।

৭.৭ অন্যান্য কৃষকে তেওঁলোকৰ প্ৰমাণ সম্পূৰ্ণ পৰিশোধ নকৰা পৰ্যন্ত নতুনকৈ বিনিয়োগ ঋণৰ বাবে আবেদন জনাব নোৱাৰিব।

৭.৮ তালিকাভুক্ত ব্যৱসায়িক বেংকৰ বাবে নডাল এজেঞ্চি হ'ব ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংক। নগৰীয়া সমবায় বেংক আৰু স্থানীয় অঞ্চলৰ বেংকৰ বাবেও নডাল এজেঞ্চি হ'ব ৰিজাৰ্ভ বেংক। প্ৰাদেশিক গ্ৰামীণ বেংক আৰু সমবায় ঋণ দান সমিতিৰ বাবে নডাল এজেঞ্চি হ'ব নাবাৰ্ড।

৮ <u>সুদ আৰু অন্যান্য মাচুল সমূহ</u>

৮.১ ২০০৮ চনৰ ২৯ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পিছত কোনো সময়ৰ বাবে ঋণদানকাৰী প্ৰতিষ্ঠান সমূহে ঋণ ৰেহাইৰ বাবে উপযুক্ত ঋণৰ পৰিমানৰ ওপৰত কোনো মাচুল বা সুদ লগাব নোৱাৰিব। অৱশ্যে ২০০৯

চনৰ ৩০ জুনৰ পূৰ্বে ঋণ পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰা অন্যান্য কৃষকসকলৰ ঋণ ৰেহাই প্ৰাপ্ত ধনৰ ওপৰত সুদ আৰোপ কৰিব পাৰিব।

৮.২ ২০০৭ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰৰ পিছতো অনাদায় হৈ থকা বিনিয়োগ ঋণৰ কিস্তি সুদ মৰ্ষ্ণ ল'ব পাৰিব ঋণ দিয়া বেংকসমূহে।

৮.৩ আঁচনি অনুসৰি ঋণ আদায় দিয়া সংস্থাবোৰে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পৰা ৰেহাই দিয়া বা বাতিল কৰা ঋণৰ সুদ খিনি দাবী কৰিব পাৰিব কিন্তু এইক্ষেত্ৰত দাবী কৰা সুদখিনি মূলধনৰ বেছি হ'ব নোৱাৰিব।

৮.৪ দুৰ্ঘটনা আজিৰ ক্ষেত্ৰত ঋণ দিয়া প্ৰতিষ্ঠান সমূহে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা কৃষকৰ পৰা সুদ আৰু মাচুল আদায়ৰ ক্ষেত্ৰত পৰামৰ্শ দিব বিত্ত মন্ত্ৰালয়ে।

৯. ঋণ ৰেহাই আৰু ঋণমুক্ত কৰণৰ প্ৰমাণ প্ৰত্ৰ

৯.১ ক্ষুদ্ৰ আৰু উপান্ত কৃষকসকলৈ ঋণ আদায়কাৰী সংস্থা সমূহে ঋণ মোচনৰ প্ৰমাণ প্ৰত্ৰ আগবঢ়াব কোন তাৰিখৰ পৰা আৰু কিমান পৰিমাণৰ ঋণ এইদৰে মোচন কৰা হ'ল তাৰো উল্লেখ থাকিব প্ৰমাণ পত্ৰত।

৯.২ অন্যান্য কৃষকৰ ক্ষেত্ৰত ঋণ আদায়কাৰী সংস্থা সমূহে আগবঢ়োৱা প্ৰমাণ পত্ৰ ঋণৰ কিমান পৰিমাণৰ [illegible]

চনৰ ৩০ জুনৰ পূৰ্বে ঋণ পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰা অন্যান্য কৃষকসকলৰ ঋণ ৰেহাই প্ৰাপ্ত ধনৰ ওপৰত সুদ আৰোপ কৰিব পাৰিব।

৮.২ ২০০৭ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰৰ পিছতো অনাদায় হৈ থকা বিনিয়োগ ঋণৰ কিস্তি সুদ মাফ ল'ব পাৰিব ঋণ দিয়া বেংকসমূহে।

৮.৩ আঁচনি অনুসৰি ঋণ আদায় দিয়া সম্পৰ্কে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পৰা ৰেহাই দিয়া বা বাতিল কৰা ঋণৰ সুদ খিনি দাবী কৰিব পাৰিব কিন্তু এইক্ষেত্ৰত দাবী কৰা সুদখিনি মূলধনৰ বেছি হ'ব নোৱাৰিব।

৮.৪ দুৰ্ঘটনা আদিৰ ক্ষেত্ৰত ঋণ দিয়া প্ৰতিষ্ঠান সমূহে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা কৃষকৰ পৰা সুদ আৰু মাচুল আদায়ৰ ক্ষেত্ৰত পৰামৰ্শ দিব বিত্ত মন্ত্ৰালয়ে।

৯. <u>ঋণ ৰেহাই আৰু ঋণমুক্ত কৰণৰ প্ৰমাণ পত্ৰ</u>

৯.১ ক্ষুদ্ৰ আৰু উপান্ত কৃষকসকলক ঋণ আদায়কাৰী সংস্থা সমূহে ঋণ মোচনৰ প্ৰমাণ পত্ৰ আগবঢ়াব কোন তাৰিখৰ পৰা আৰু কিমান পৰিমাণৰ ঋণ এইদৰে মোচন কৰা হ'ল তাকো উল্লেখ থাকিব প্ৰমাণ পত্ৰত।

৯.২ অন্যান্য কৃষকৰ ক্ষেত্ৰত ঋণ আদায়কাৰী সংস্থা সমূহে আগবঢ়োৱা প্ৰমাণ পত্ৰ ঋণৰ কিমান পৰিমাণৰ ৰেহাই দিয়া হৈছে আৰু কৃষকে তেওঁৰ ফালৰ পৰা কিমান পৰিমাণৰ ঋণ আদায় দিব লাগিব

এই কথা স্পষ্টকৈ উল্লেখ কৰিব লাগিব।

৯.৩ প্ৰমাণ পত্ৰ সমূহ ৰিজাৰ্ভ বেংক অব ইণ্ডিয়া আৰু নাবাৰ্ডৰ দ্বাৰা অনুমোদিত হ'ব লাগিব।

১০ ঋণ আদায় দিয়া বেংক সমূহৰ দায়িত্ব

১০.১ আঁচনিৰ অধীনত ঋণ ৰেহাই পোৱা আৰু ঋণ মুক্ত হোৱা কৃষকসকলৰ তালিকা প্ৰস্তুত কৰোঁতে থকা ভুল ত্ৰুটিৰ বাবে ঋণ আদায়কাৰী বেংকসমূহ দায়বদ্ধ হ'ব। তদুপৰি প্ৰতিখন তালিকাত ঋণ আদায়কাৰী সংস্থাৰ কৰ্তৃপক্ষৰ স্বাক্ষৰ আৰু পদবী উল্লেখ থাকিব লাগিব।

প্ৰতিটো ঋণ আদায়কাৰী সংস্থাই প্ৰতিখন ব্যাংকত অভাব বা ততোধিক গ্ৰিভান্স ৰিড্ৰেছেল অফিচাৰ নিয়োগ কৰিব লাগিব। এনে বিষয়াৰ নাম ঠিকনা ঋণ আদায়কাৰী সংস্থাবোৰে তেওঁলোকৰ কাৰ্যালয়ত আঁৰি থব লাগিব। এনে বিষয়াসকলে ক্ষতিগ্ৰস্ত স্বত্বৰ পৰিতিনিধিৰ সাক্ষাৎ কৰি প্ৰয়োজনীয় নিৰ্দেশ আদি দিব পাৰিব। এই ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ নিৰ্দিশেই হ'ব চূড়ান্ত।

১০.৩ ঋণ ৰেহাই বা ঋণ মোচনৰ বাবে যোগ্য কৃষকসকলৰ নাম বাদ পৰি গলে অথবা তেওঁলোকৰ নাম প্ৰকৃত তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত নহৈ আন তালিকাত সোমালে তেওঁলোকে গ্ৰিভান্স ৰিড্ৰেছেল অফিচাৰ ৰ যোগেদি সংশ্লিষ্ট বেংকসমূহক অৱগত কৰাব পাৰিব।

১১. হিচাপ

আঁচনি অনুসৰি ঋণ আদায়কাৰী বেংকসমূহে ৰেহাই দিয়া বা মোচন কৰা ঋণ ৰিজাৰ্ভ বেংক অথবা নাবাৰ্ডে অনুমোদন কৰা নীতিৰে পৰীক্ষা কৰা হ'ব। এনে ঋণৰ হিচাপ পৰীক্ষা ৰিজাৰ্ভ বেংকে অথবা

নাবাৰ্ডে ঠিক কৰি দিয়া হিচাপ পৰীক্ষকৰ দ্বাৰা কৰোৱা হ'ব। কিছু ক্ষেত্ৰত এনে হিচাপ পৰীক্ষাৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে বিশেষ হিচাপ পৰীক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰোৱাব পাৰিব।

১২. প্ৰচাৰ

১২.১ আঁচনি খনৰ প্ৰতিলিপি ইংৰাজী আৰু সংশ্লিষ্ট ৰাজ্য — কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলৰ চৰকাৰী ভাষাত ঋণ আদায়কাৰী সংস্থাসমূহে নিজৰ নিজৰ কাৰ্যালয়ত ৰাখিব লাগিব।

১২.২ আঁচনিখনৰ এটাকৈ প্ৰতিলিপি বিত্ত মন্ত্ৰালয়, বিত্তীয় সেৱা বিভাগ, ৰিজাৰ্ভ বেংক আৰু নাবাৰ্ডৰ ৱেব ছাইটত উপলব্ধ হ'ব লাগিব।

১৩. জটিলতা দূৰ কৰাৰ বাবে থকা ক্ষমতা

১৩.১ আঁচনি খনৰ জৰিয়তে দিয়া নিৰ্দেশনাৰ ক্ষেত্ৰত সন্দেহ থাকিলে সেয়া দূৰ কৰিব কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে আৰু এইক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ সিদ্ধান্তই হ'ব চূড়ান্ত।

১৩.২ আঁচনিখন কাৰ্যকৰী কৰোতে সৃষ্টি হোৱা জটিলতাও কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেই দূৰ কৰিব।

১৪. পৰ্যবেক্ষণ

আঁচনিখন পৰ্যবেক্ষণৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত এখন পৰ্যালোচনাকাৰী কমিটি গঠন কৰা হ'ব। এই কমিটিত থাকিব

(ক) বিত্তীয় সেৱা বিভাগৰ সচিব, বিত্ত মন্ত্ৰালয়াৰ অধ্যক্ষ।

(খ) কৃষি আৰু সমবায় বিভাগৰ সচিবৰ লগতে কৃষি মন্ত্ৰালয়াৰ সচিব।

(গ) ৰিজাৰ্ভ বেংক অব ইণ্ডিয়াৰ ডেপুটি গৱৰ্ণৰ।

(ঘ) নাবাৰ্ডৰ অধ্যক্ষ।

(ঙ) ৰাজহুৱা খণ্ডৰ দুটা বেংকৰ অধ্যক্ষ আৰু পৰিচালন সঞ্চালক।

(চ) দুটা আঞ্চলিক গ্ৰামিণ বেংকৰ অধ্যক্ষ।

(ছ) ৰাজ্যিক পৰ্যায়ৰ দুটা সমবায় বেংকৰ পৰিচালন সঞ্চালক।

প্ৰধান মন্ত্ৰীৰ বিশেষ ৰেহাই আঁচনিৰ অন্তৰ্ভুক্ত ডি পি এ পি, ডি ডি পি এলেকা আৰু ৰেভিনিউ জিলাসমূহ

ৰাজ্য	ক্ৰমিক নং	ডিপিএপি, ডিডিপি এলেকাৰ জিলাসমূহ	
অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ	১	১	আদিলাবাদ
	২	২	চিত্তোৰ
	৩	৩	কোদ্দাপা
	৪	৪	খাম্মাম
	৫	৫	কাৰ্নল
	৬	৬	মেদাক
	৭	৭	মেহবুব নগৰ
	৮	৮	নালগুন্দা
	৯	৯	প্ৰকাশম
	১০	১০	ৰঙ্গাৰেড্ডী
	১১	১১	শ্ৰীকাকুলাম
	১২	১২	অনন্তপুৰ
	১৩	১৩	ৱাৰেংগল
	১৪	১৪	গুণ্টুৰ
	১৫	১৫	কৰিম নগৰ
	১৬	১৬	নেলুৰ
	১৭	১৭	নিজামাবাদ
বিহাৰ	১৮	১	ভাবুৱা
	১৯	২	জামুই
	২০	৩	মধুবাণী
	২১	৪	মগধ
	২২	৫	ৰহটাচ
	২৩	৬	চিটামাৰহি
ছত্তিছগড়	২৪	১	বাচটৰ
	২৫	২	বিলাচপুৰ
	২৬	৩	ডাণ্টেৱাৰা
	২৭	৪	দূৰ্গ
	২৮	৫	জাঙ্গিৰচম্পা
	২৯	৬	কৱিধাম
	৩০	৭	কোৰবা
	৩১	৮	ৰাজনাদগাওঁ
গুজৰাট	৩২	১	আহমেদাবাদ

	৩৩	২	আম্রেলি
	৩৪	৩	ভাৰুচ
	৩৫	৪	ভাৱনগৰ
	৩৬	৫	দাহদ
	৩৭	৬	দেং
	৩৮	৭	জুনাগড়
	৩৯	৮	নৰ্মদা
	৪০	৯	নৱচৰি
	৪১	১০	পঞ্চমহল
	৪২	১১	পোৰবন্দৰ
	৪৩	১২	চবৰকান্তা
	৪৪	১৩	বৰোদা
	৪৫	১৪	ভালচাদ
	৪৬	১৫	বনোচকান্তা
	৪৭	১৬	জামনগৰ
	৪৮	১৭	কুটচ্
	৪৯	১৮	পাতান
	৫০	১৯	ৰাজকোট
	৫১	২০	সুৰেন্দ্ৰনগৰ
হাৰিয়ানা	৫২	১	ভিৱানি
	৫৩	২	ফাটেহাবাদ
	৫৪	৩	হিচাৰ
	৫৫	৪	জোহাৰ
	৫৬	৫	মহিন্দৰগড়
	৫৭	৬	ৰিৱাৰী
	৫৮	৭	চিৰচা
হিমাচল প্ৰদেশ	৫৯	১	বিলাসপুৰ
	৬০	২	চোলান
	৬১	৩	উনা
	৬২	৪	কিন্নোৰ
	৬৩	৫	লাহোৱাল আৰু স্পিটি
জম্মু আৰু কাশ্মীৰ	৬৪	১	দোদা
	৬৫	২	উধামপুৰ
	৬৬	৩	ৰম্বান
	৬৭	৪	কিস্তৱাৰ

	৬৮	৫	ৰেৱাচি
	৬৯	৬	কাৰগিল
	৭০	৭	লেহ্
ঝাৰখণ্ড	৭১	১	বোকাৰো
	৭২	২	ছত্ৰ
	৭৩	৩	দেওঘৰ
	৭৪	৪	ধানবাদ
	৭৫	৫	দুম্কা
	৭৬	৬	গাৰোৱা
	৭৭	৭	গোদা
	৭৮	৮	হাজাৰিবাগ
	৭৯	৯	জামতাৰা
	৮০	১০	কোদাৰমা
	৮১	১১	লাতেহৰ
	৮২	১২	পাকুৰ
	৮৩	১৩	পালামু
	৮৪	১৪	চাহেবগঞ্জ
কৰ্ণাটক	৮৫	১	বাঙ্গালোৰ গাৰ্ডে
	৮৬	২	বেলগাম
	৮৭	৩	বিদৰ
	৮৮	৪	চামৰাজ নগৰ
	৮৯	৫	চিকমাগলোৰ
	৯০	৬	চিত্ৰদুৰ্গা
	৯১	৭	দেৱানগৰী
	৯২	৮	ধাৰোৱাৰ
	৯৩	৯	গাদাগ
	৯৪	১০	গুলবাৰ্গা
	৯৫	১১	হাচান
	৯৬	১২	হাভেৰী
	৯৭	১৩	কোলাৰ
	৯৮	১৪	মহীশূৰ
	৯৯	১৫	টুমকুৰ
	১০০	১৬	কোদেও
	১০১	১৭	চিমোগা
	১০২	১৮	বাগালকোট

	২০৮	১৪ তিৰুনামালাই
	২০৯	১৫ ঠুঠুকুদী
	২১০	১৬ ভেলোৰ
	২১১	১৭ ভিৰুদনগৰ
উত্তৰপ্ৰদেশ	২১২	১ এলাহাবাদ
	২১৩	২ বাহৰাইচ
	২১৪	৩ বলৰামপুৰ
	২১৫	৪ বান্দা
	২১৬	৫ চিত্ৰকূট
	২১৭	৬ হামিৰপুৰ
	২১৮	৭ জালান
	২১৯	৮ ঝাণ্ডী
	২২০	৯ লক্ষীমপুৰ খেৰি
	২২১	১০ ললিতপুৰ
	২২২	১১ মাহোবা
	২২৩	১২ মিৰ্জাপুৰ
	২২৪	১৩ শ্ৰবষ্টি
	২২৫	১৪ চিতাপুৰ
	২২৬	১৫ সোণভদ্ৰ
উত্তৰাখণ্ড	২২৭	১ আলমোৰা
	২২৮	২ বাগেশ্বৰ
	২২৯	৩ চামোলি
	২৩০	৪ চম্পাৱত
	২৩১	৫ পাঋৰি গাৰোৱাল
	২৩২	৬ পিথোৰগড়
	২৩৩	৭ তেহৰি গাড়োৱাল
পশ্চিমবঙ্গ	২৩৪	১ বাঙ্কুৰা
	২৩৫	২ বীৰভূম
	২৩৬	৩ মেদিনাপুৰ পশ্চিম
	২৩৭	৪ পুৰুলিয়া

মুঠ জিলা ২৩৭ খন জিলা

	১৩৮	৩	অমৰাৱতী
	১৩৯	৪	ঔৰঙ্গাবাদ
	১৪০	৫	বিদ
	১৪১	৬	বুলধানা
	১৪২	৭	চন্দ্ৰপুৰ
	১৪৩	৮	ধুলে
	১৪৪	৯	গাদচিৰোলী
	১৪৫	১০	হিঙ্গলী
	১৪৬	১১	জলগাওঁ
	১৪৭	১২	জলনা
	১৪৮	১৩	লাটোৰ
	১৪৯	১৪	নাগপুৰ
	১৫০	১৫	ননদেদ
	১৫১	১৬	নন্দুৰবাৰ
	১৫২	১৭	নাছিক
	১৫৩	১৮	ওচমানাবাদ
	১৫৪	১৯	পাৰভানি
	১৫৫	২০	পুনা
	১৫৬	২১	চাগুলি
	১৫৭	২২	চাটাৰা
	১৫৮	২৩	চোলাপুৰ
	১৫৯	২৪	ওৱাচিং
	১৬০	২৫	জুভটমাল
	১৬১	২৬	ৱাৰ্দ্ধা
উৰিষ্যা	১৬২	১	বালগৰ
	১৬৩	২	বুলাংগিৰ
	১৬৪	৩	বৌধ
	১৬৫	৪	ধেংকানাল
	১৬৬	৫	কালাহান্দি
	১৬৭	৬	নোপাৰা
	১৬৮	৭	চোনেপুৰ
	১৬৯	৮	ফুলবানি
ৰাজস্থান	১৭০	১	আজমিৰ
	১৭১	২	বনচুৱাৰা
	১৭২	৩	বাৰান

	১৭৩	৪	ভৰতপুৰ
	১৭৪	৫	ডুঙ্গৰপুৰ
	১৭৫	৬	জালোৱাৰ
	১৭৬	৭	কাৰাউলি
	১৭৭	৮	কোটা
	১৭৮	৯	চাৱাই মাধপুৰ
	১৭৯	১০	টঙ্ক
	১৮০	১১	উদয়পুৰ
	১৮১	১২	বার্মেৰ
	১৮২	১৩	বিকানিৰ
	১৮৩	১৪	চুৰু
	১৮৪	১৫	হনুমানগড়
	১৮৫	১৬	জয়পুৰ
	১৮৬	১৭	জয়শালমেৰ
	১৮৭	১৮	জোলোৰ
	১৮৮	১৯	জুনজুনো
	১৮৯	২০	যোধপুৰ
	১৯০	২১	নাগোৰ
	১৯১	২২	পালী
	১৯২	২৩	ৰাওচামাদ
	১৯৩	২৪	চিকাই
	১৯৪	২৫	চিৰহী
তামিলনাদু	১৯৫	১	কোই স্বাটুৰ
	১৯৬	২	ধর্মপুৰী
	১৯৭	৩	দিনদিগুল
	১৯৮	৪	কাৰুৰ
	১৯৯	৫	কৃষ্ণগিৰি
	২০০	৬	নামাক্কাল
	২০১	৭	পেৰাম্বলুৰ
	২০২	৮	পুদুকোটাই
	২০৩	৯	ৰামনাথপুৰম
	২০৪	১০	চালেম
	২০৫	১১	শিৱগঙ্গা
	২০৬	১২	তিৰুচিৰাপল্লী
	২০৭	১৩	তিৰুনাভেলী

	২০৮	১৪	তিৰুনামালাই
	২০৯	১৫	ঠুঠুকুদী
	২১০	১৬	ভেলোৰ
	২১১	১৭	ভিৰুদনগৰ
উত্তৰপ্ৰদেশ	২১২	১	এলাহাবাদ
	২১৩	২	বাহৰাইচ
	২১৪	৩	বলৰামপুৰ
	২১৫	৪	বান্দা
	২১৬	৫	চিত্ৰকুট
	২১৭	৬	হামিৰপুৰ
	২১৮	৭	জালান
	২১৯	৮	ঝান্সী
	২২০	৯	লক্ষীমপুৰ খেৰি
	২২১	১০	ললিতপুৰ
	২২২	১১	মাহোবা
	২২৩	১২	মির্জাপুৰ
	২২৪	১৩	শ্ৰবস্তি
	২২৫	১৪	চিতাপুৰ
	২২৬	১৫	সোণভদ্ৰ
উত্তৰাখণ্ড	২২৭	১	আলমোৰা
	২২৮	২	বাগেশ্বৰ
	২২৯	৩	চামোলি
	২৩০	৪	চম্পাৱত
	২৩১	৫	পাৱৰি গাৰোৱাল
	২৩২	৬	পিথোৰগড়
	২৩৩	৭	তেহৰি গাড়োৱাল
পশ্চিমবঙ্গ	২৩৪	১	বাঙ্কুৰা
	২৩৫	২	বীৰভূম
	২৩৬	৩	মেদিনাপুৰ পশ্চিম
	২৩৭	৪	পুৰুলিয়া

মুঠ জিলা ২৩৭ খন জিলা